

NUMMER 62
JAARGANG 13 - MEI 2024

DE DRUKTEMAKER

Tweemaandelijks infoblad van het Nederlands Drukkerij Museum/Leeuwerik 8 - 4872 PH Etten-Leur - info@nederlandsdrukkerijmuseum.eu

EXPOSITIE PETER VAN STRAATEN

Vanaf zondag 26 mei tot 1 december 2024 is in het Nederlands Drukkerij Museum een nieuwe expositie te zien met werk van Peter van Straaten.

De expositie laat tekeningen zien vanuit de periode dat van Straaten voor het Parool werkte: VADER & ZOON en HET DAGELIJKS LEVEN.

Hiermee houdt het museum een traditie hoog door wederom een expositie te organiseren van een BNeer na Fiep Westendorp, Martin Toonder, Jan Kruis, Dick Bruynesteyn en Anton Pieck.

WAAR EEN KLEIN MUSEUM GROOT IN KAN ZIJN.

Hieronder de uitgebreide biografie van Peter van Straaten

Peter van Straaten was tekenaar, cartoonist en schrijver. Hij overleed 8 december 2016 op 81-jarige leeftijd.

Zijn werk is zeer veelomvattend, van politieke tekeningen, cartoons en strips, tot erotische tekeningen. De karakteristieke, wat krasserige wijze van tekenen, en de achtergrondarceringen zijn direct herkenbaar als een 'van Straaten'. Veel Nederlanders spreken over 'wij hadden een 'van Straaten-moment', wanneer ze in een situatie belanden die doet denken aan een cartoon van Peter.

Een groot deel van zijn leven tekende Peter van Straaten voor Het Parool (van 1958 -2012), later

ook wekelijks voor de Volkskrant en een geïllustreerde column in NRC Handelsblad. Op 27 september 2016 ontving Peter van Straaten voor de vijfde maal de Inktspotprijs, de prijs voor de beste politieke tekening van het jaar.

Hij tekende met een conté pen en Oost-Indische inkt. Om tekeningen te corrigeren gebruikte van Straaten de Tipp-ex stiften en witte etiketten, waar hij later overheen tekende.

ARNHEM:

Op het Instituut voor Kunstnijverheidsonderwijs werden zijn tekeningen door de meeste docenten te commercieel gevonden ('het was geen kunst'). Maar de docent

Peter van Straaten met de krant waarin hij zijn tekeningen terug zag.

Lex Metz werd zijn redding. De grafisch ontwerper herkende de journalistieke tekenaar in hem en introduceerde van Straaten na zijn opleiding bij dagblad Het Parool. Via deze krant bereikte zijn werk het grote publiek.

De afgelopen halve eeuw verschenen duizenden tekeningen van Peters hand in landelijke en regionale dagbladen, opiniebladen en tijdschriften in Nederland en België. Ook nam hij opdrachten aan voor de reclamewereld, verzorgde boekomslagen en

tekende boekillustraties.

HET PAROOL:

Direct na zijn studie, in 1958, begon van Straaten als reportage-tekenaar bij Het Parool. Met tekenpen en schetsboek toog hij naar diverse evenementen om deze 'op te tekenen', de zogeheten sfeerreportages. Een indrukwekkende ervaring in die tijd was zijn bezoek als tekenaar aan het tennistoernooi Wimbledon. Niet zozeer vanwege het

Lees verder op pagina 2

PETER VAN STRAATEN TEKENAAR, CARTOONIST EN SCHRIJVER

vervolg van pagina 1

tennis spel, maar vanwege de ouderwets chique ambiance van de grastennisbanen. Het riep bij van Straaten een nostalgisch, vooroorlogs gevoel op. Van 1960 tot 1970 maakte hij rechtbanktekeningen in opdracht van de krant. Meestal samen met verslaggever Jacques van Veen. Aan het eind van de jaren zestig zette Het Parool een punt achter de sfeerreportages. Kranten gingen steeds meer gebruik maken van foto's.

VADER & ZON :

Vanaf 1969 kreeg de Vader & Zoon-strip, die enkele jaren daarvoor min of meer spelenderwijs was ontstaan, een vaste basis in Het Parool, onderaan pagina 3. De strip, die altijd uit vier plaatjes bestond, werd eerst drie keer per week en vanaf 1970 dagelijks gepubliceerd. Tussen 1970 en 1987 konden lezers ruim zesduizend keer genieten van de verikkelingen tussen de kalende, rechtse, gezette vader en zijn puberende linkse zoon.

HET DAGELIJKS LEVEN:

Vanaf 1988 tekende van Straaten voor de krant een cartoon onder de titel 'Het dagelijks leven'. Deze bijdrage over het menselijk tekort in al z'n facetten verscheen

zes keer per week. In 2012, vlak voor zijn 77e verjaardag, stopte Van Straaten hiermee. Gebrek aan inspiratie was niet het probleem. Peter vond het 'gewoon mooi geweest'. Opvallend is dat zijn productiviteit er daarna toch niet minder op is geworden. Nog steeds is zijn werk te zien in bundels, Zeurkalenders en zelfs apps.

In 1968 begon Peter met het schrijven en tekenen voor de dagelijkse 'Roospagina' in Het Parool. De invulling van deze pagina stond onder redactie van Jeanne Roos. Rond 1974 trad van Straaten opnieuw als schrijver naar buiten. Met een wekelijkse rubriek voor de Haagse Post: 'Beste Jongens', een hilarische briefwisseling waar fantasie en realiteit dooreengevlochten werden. Hij schreef deze rubriek samen met zijn goede vrienden Eelke de Jong en Rijk de Gooyer. Er verschenen twee bundels onder de titel 'Beste Jongens'.

PROZA:

Toen Simon Carmiggelt vijfenzestig werd stopte hij met zijn dagelijkse Kronkel column en begon een wekelijkse rubriek 'Tijd van Leven' in PS van Het Parool. Hij vroeg Peter om daarbij een cartoon te leveren. Deze bijzondere samenwerking heeft

vijf jaar geduurd. In 1979 schreef Simon Carmiggelt het Boekenweekgeschenk 'Mooi Kado' met tekeningen van Peter. Op zijn 70e hield Carmiggelt er helemaal mee op. Van Straaten nam vanaf die tijd de hele rubriek voor zijn rekening onder de naam 'Leuk is anders' waarbij Peter in zijn 'kronkelachtige' stukjes schatplichtig aan Carmiggelt bleek. Deze korte verhalen werden gebundeld in 'Leuk is anders', 'Luxe verdriet', 'Dames en Heren' en 'Voetocht naar de binnenlanden van het huwelijk.'

In deze periode ontstond ook zijn alter ego 'Agnes'. De eerste aflevering over de vrijgevochten bijstandsmoeder Agnes en haar opgroeiende zoon verscheen op 11 augustus 1984 in Het Parool. De serie werd in 1986 door Vrij Nederland als feuilleton overgenomen. Al heel snel was het een van de populairste rubrieken van het blad. Na een korte onderbreking stopte 'Agnes' in augustus 2000 definitief. Aan de belevenissen van Agnes werden maar liefst twaalf bundels gewijd. De eerste verscheen in 1987: 'Agnes, scènes uit een slordig leven', de laatste in 1996.

In 1998 publiceerde van Straaten zijn eerste geïllustreerde kinderboek 'Een jongen en zijn boom'. Het

boek 'Oma Kattenpis' met tekst van Els Timmerman en illustraties van zijn hand verscheen in 2009.

POLITIEKE PRENTEN, VRIJ NEDERLAND & EROTISCHE TEKENINGEN:

Op 30 november 1968 verscheen de eerste politieke prent van Peter van Straaten in Vrij Nederland na een toevallige ontmoeting op het terras van café Scheltema met de toenmalige hoofdredacteur Rinus Ferdinandusse. Vanaf 1969 tot 2014 verscheen elke week een politieke prent in Vrij Nederland. De politiek bleef een onuitputtelijke bron van inspiratie. Voor zijn politieke prenten won Peter van Straaten vier keer de Inktspotprijs, de prijs voor de beste politieke prent van het jaar. Daarnaast tekende hij voor Vrij Nederland de reeks 'Het literaire leven', waarin hij genadeloos het wel en wee van schrijvers en hun uitgevers op de korrel neemt. Deze cartoons zijn ook uitgegeven in Engeland ('This literary life', 1991), in de VS onder dezelfde titel (1991), in Frankrijk ('Et pourquoi mon livre n'est pas à côté de la caisse', 2004) en in Duitsland ('Warum liegt mein Buch nicht neben der Kasse', 2007).

Lees verder op pagina 3

PETER VAN STRAATEN TEKENAAR, CARTOONIST EN SCHRIJVER

vervolg van pagina 1

Zijn erotische tekeningen, waarin de liefde wordt bedreven onder absurde omstandigheden, schaaft Van Straaten onder z'n 'vrije werk'. Hij zet ze meestal in één keer, zonder correcties, op papier. Deze tekeningen werden gepubliceerd in de bundels *'Aanstoot'*, *'Nastoot'* en *'Lust'*. Ook in de tijdschriften Humo en Playboy werd erotisch werk van hem opgenomen.

SCHRIJVEN EN TEKENEN VOOR THEATER:

Een apart genre in het oeuvre van Peter van Straaten vormen zijn toneelstukken. Hij schreef twee eenakters *'Een lichte lunch'*, *'Welwezen'* en de komedie in zes scènes *'Puntwederik'*. De voorstelling *'Welwezen'*, uitgevoerd door Toneelgroep Centrum en geregisseerd door Peter Oosthoek ging in 1986 in première in Theater Bellevue in Amsterdam. De eenakter *'Een lichte lunch'*, geregisseerd door Piet Römer, werd in 1987 door de AVRO uitgezonden.

Ook schreef hij een monoloog *'Een paradijs'* over een vrouw die over haar mislukte huwelijk vertelt. Deze monoloog werd op 10 februari 1991 uitgezonden in een vertolking van Carry Tefsen.

Voor de theatershow *'Wigwam'* van Youp van 't Hek, die speelde

in seizoen 2013/2014, leverde Peter illustraties voor het decor. Affiches ontwierp van Straaten onder andere voor Paul de Leeuw, Hans Dorrestijn, Sanne Wallis de Vries e.a.

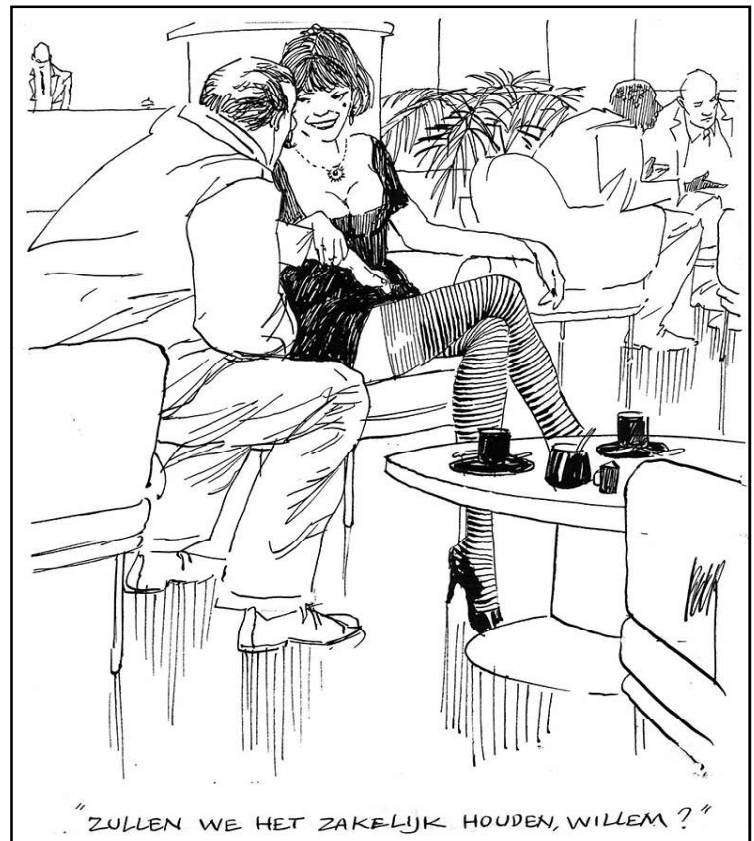
PETERS LAATSTE TEKENING:

Zijn laatste tekening maakte Peter van Straaten begin augustus 2016 voor de Volkskrant. Een man en een vrouw op het strand, turend naar Engeland. Een commentaar op de brexit.

PRIJZEN:

Zijn omvangrijke oeuvre is vele malen bekroond. In 2006 ontving hij de Gouden Ganzenveer en in 2010 werd hem de Jacobus van Looy-prijs toegekend, een prijs voor dubbeltalenten. In 2011 ontving Van Straaten een eredoctoraat aan de Rijksuniversiteit Leiden vanwege de wijze waarop zijn cartoons het menselijk gedrag inzichtelijk maken. Zijn erepromotor, hoogleraar klinische psychologie, Willem van der Does gebruikt al jaren de cartoons van Peter in colleges en in zijn boeken *"Zo ben ik nu eenmaal!"* en *"Dat moet mij weer gebeuren"*.

Met zijn politieke prenten in VN won Van Straaten vijf keer de Inktspotprijs voor de beste politieke tekening van het jaar en recent voor de vijfde maal met zijn Volkskranttekening: "Ik ben geen

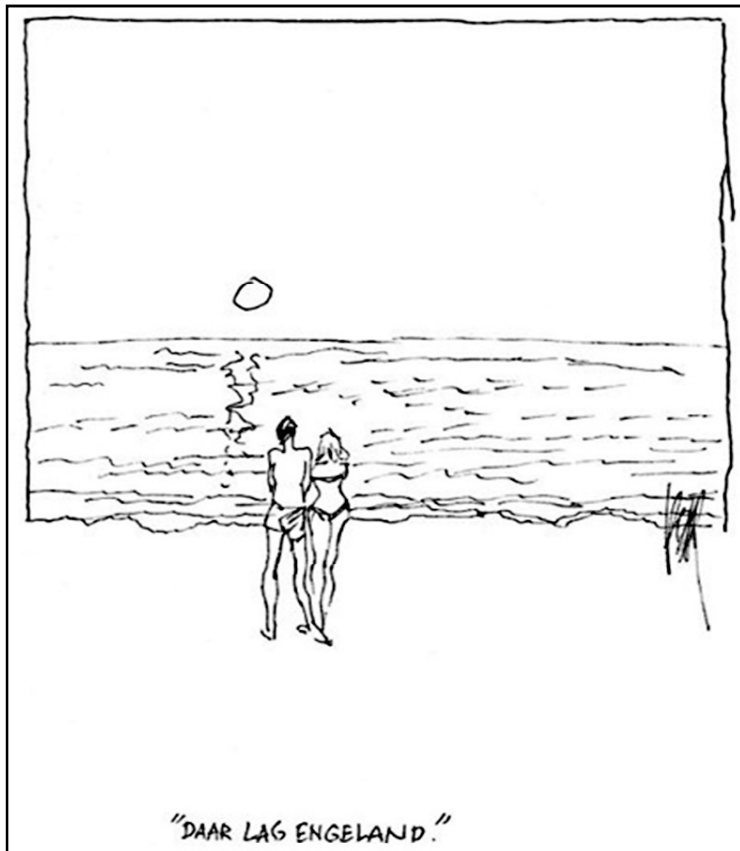

vluchteling, ik woon al twintig jaar naast u."

1970 Lucas Ooms prijs
1972 LOF-prijs de Nederlandse journalistiek, Vader & Zoon-strip.
1983 Stripschapprijs voor het gehele oeuvre
1988 Joop Klepzeiker-prijs voor Vader & Zoon-strips
1994 Prof. Pi-prijs voor het gehele oeuvre
1994 Inktspotprijs voor de beste politieke prent van het jaar
1997 Inktspotprijs voor de beste politieke prent van het jaar
2003 Inktspotprijs voor de beste politieke prent van het jaar
2005 Zilveren medaille van de

stad Amsterdam
2006 Gouden Ganzenveer
2010 Jacobus van Looy-prijs (voor tekenaar- en schrijverschap)
2010 Inktspotprijs voor de beste politieke prent van het jaar
1996 Onderscheiden in de Orde van de Nederlandse Leeuw
2011 Eredoctoraat van de Universiteit Leiden
2016 Inktspotprijs voor de beste politieke prent van het jaar.

Bron: petervanstraaten.nl
Uitgeverij de Harmonie
Foto: Peter van Straaten:
Els van Straaten-Timmerman

VRIJWILLIGERS BOUWEN NIEUWE DEUREN

NL-DOETDAG 15 MAART 2024

Vrijdag 15 en zaterdag 16 maart was het weer zover. De jaarlijks terugkerende NLdoet-dagen, in het leven geroepen door het Oranjefonds.

Het project van ons museum was dit jaar: nieuwe „staldeuren maken. De oude waren helemaal versleten. De binnenkant was inmiddels voorzien van nieuwe kunststof deuren, dus kon de buitenkant niet achterblijven.

De 2 cm. dikke houten planken waren van te voren al gekocht en al voorzien van een paar lagen verf. Het werd een passen en meten, want de deuren moesten precies in de boogconstructie vallen van de gemetselde muur erboven. Gelukkig hebben de klussers droog kunnen werken in de werkplaats van het museum, want het weer was niet al te best. Vrijwilligers, bedankt. Ook dank aan het Oranjefonds, die deze dag organiseert en

Het klusteam (v.l.n.r. Wil, Rob, Johan en William) staan klaar om te beginnen.

garant stond voor een financiële bijdrage. Het Oranjefonds organiseert elk jaar de grootste vrijwilligersactie van Nederland om iedereen op een laagdrempelige manier te laten ervaren hoe leuk het is om je voor een ander in te zetten.

SOCIALE VERBINDING:
Het Oranjefonds is het grootste

nationale fonds op sociaal gebied. Het is er voor iedereen, die wil bijdragen aan de sociale verbinding in Nederland. Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima zijn het beschermbaar. De foto's geven een mooie impressie van deze klusdag.

Volgend jaar weer een andere klus!

In de werkplaats begint de nieuwe deur zijn vorm te krijgen. De klussers zijn wederom bedankt voor hun inzet.

Beste lezer,

Sinds kort hangen er nieuwe vlaggen in de tuin van het museum. Het zijn grote vlaggen geworden met daarop aanduidingen wat de mogelijkheden zijn in het museum. Zie de foto hieronder. De teksten spreken voor zich. Omdat we een beperkte ruimte hebben en veel tekst kunnen we de beide vlaggen niet plaatsen. We komen daarop terug in het volgend nummer. Ik kan alvast verklappen dat we daarin de opening van de tentoonstelling van Peter van Straaten zullen plaatsen. We gaan zo langzamerhand naar het einde toe v.w.b. de schoolbezoeken en dat zijn er dit schooljaar heel wat geweest. Onze rondleiders krijgen dan even rust.

De vakanties staan weer voor de deur en voor sommigen is die al begonnen, met de HePi weekeinden.

Was getekend,
Frans de Nijs

Nieuwe vlaggen voor museum

SPONSOREN / DONATEURS 2024

Amstel Graphics B.V. Amstelveen
BAKXXX Graphic Design, Bergen op Zoom
ControlMedia, Etten-Leur
De Snelle Drukkers B.V., Vlaardingen
Drukkerij Durenkamp, Aardenburg
Drukkerij Hendrickx, Etten-Leur
Drukkerij Juten, Bergen op Zoom
Drukkerij Snep, Eindhoven
Drukkerij Vosselmans, Zundert
F1 = Help, Gouda
Geskus Grafimedia, Fijnaart
Grafische Handelsonderneming Mekes B.V., Roosendaal
Letterwerkplaats Joost, Haarlem
Luijten Adviesgroep, Etten-Leur
Mastboom-Brosens Stichting, Ulvenhout
Oranjefonds, NL-Doetdag
PvW Offsetservice, Oss
Rabobank West-Brabant Noord
StickGoed, Roosendaal

Mevr. E. Buurstede-Jochems, Etten-Leur
Mevr. B.M. Doppen-van Raamsdonk, Etten-Leur
Mevr. J. van Engelen-Renders, Waalwijk
Mevr. L. in 't Groen-Evers, Breda
Mevr. A. Makken, Maasland
Mevr. Strijbosch-Aanholt, Venlo
Mevr. de Leeuw, Etten-Leur
Dhr. S. Adriaanse, Eindhoven
Dhr. M.J.H. Bakker, Oosterhout
Dhr. L. van Beek, Breda
Dhr. A.A.J. Buisman, Amsterdam
Dhr. D. Buurstede, Breda
Dhr. J. van Ginneken, Etten-Leur
Dhr. P. Goossens, Antwerpen
Dhr. H. Jochems, Oosterhout
Dhr. W. Laanstra, Etten-Leur
Dhr. F. Metsaers, Oosterhout
Dhr. J. Mugge, Etten-Leur
Dhr. L. Nederlof, Klundert
Dhr. F. Reijnders, Numansdorp
Dhr. A. de Rijck, Etten-Leur
Dhr. H. v.d. Spijker, Geertruidenberg
Dhr. Versevelt, Etten-Leur
Dhr. J.H. Vis, Barendrecht
Dhr. en Mevr. van Gurp, Molenhoek
Dhr. en Mevr. van Bedaf, Klundert
Dhr. en Mevr. Suijkerbuijk, Rijsbergen

WORKSHOPS

INTRODUCTIE-WORKSHOP "LETTERZETTEN/DRUKKEN"

Gedurende 3 opeenvolgende dagdelen wordt aan de deelnemers de beginselen bijgebracht van het zet- en drukprocedé. Elke deelnemer zet en drukt briefpapier, visitekaartje, label of een poster(tje). Het uitgangspunt is een simpel ontwerp of idee, omdat "het bijbrengen van de basis" en "het gevoel krijgen" centraal staat.

Het letterzetten gebeurt met houten en loden letters. Het drukken gebeurt in boekdruk (ook wel hoogdruk genoemd) op verschillende drukpersen. Dit is mede afhankelijk van het formaat van het ontwerp.

Iedere dagdeel heeft dus een onderwerp, te weten het drukken van: een labeltje, poster(tje) en huisstijl (visitekaartje, brief, of zoiets).

In 3 dagdelen maak je dus 3 verschillende soorten drukwerk.

WORKSHOP "LETTERPRESS"

Gedurende één of meerdere ochtenden werken de cursisten zelfstandig onder professionele begeleiding aan een opdracht, door de deelnemer zelf aan gedragen. Er wordt gewerkt in de Grafische Werkplaats. De deelnemer zet en drukt dus met als uitgangspunt een eigen ontwerp of idee.

Het letterzetten gebeurt met houten en loden letters.

Het drukken gebeurt in hoogdruk op diverse drukpersen.

WORKSHOP "WERKMAN"

Er kan gewerkt worden volgens de "Werkman-methode".

De Groninger drukker/kunstenaar H.N. Werkman maakte in zijn werk gebruik van verschillende druktechnieken. Hij combineerde sjabloneren, stempelen en "met een roller op papier werken" en maakte daarmee unieke kunstwerken (druksels geheten), die over de hele wereld bekendheid genieten. Vaak gebruikte hij hierbij stukjes karton of ander materiaal, die hij zelf de gewenste vorm gaf door te scheuren, knippen of snijden".

Deze workshop wordt gegeven met minimaal 4 à 5 personen.

Interesse om een workshop te volgen?

Bel: 06-40494417 of mail

info@grafischewerkplaatsetten-leur.eu

**WILT U OOK ONS MUSEUM
STEUNEN? WORD DONATEUR!**

U kunt zich aanmelden via:

info@nederlandsdrukkerijmuseum.eu

**Nederlands
Drukkerij
Museum**

COLOFON:

eindredactie: Cees Jochems

vormgeving en opmaak: Frans de Nijs

abonneren:

nieuwsbrief@nederlandsdrukkerijmuseum.eu

E X P O S I T I E

PETER VAN STRAATEN

VADER & ZON | HET DAGELIJKS LEVEN

28 MEI - 1 DECEMBER 2024

NEDERLANDS DRUKKERIJ MUSEUM

ALLARDPIERSON

www.allardpierson.nl

Uitgeverij
De Harmonie

www.deharmonie.nl

HENDRICKX
PRINT & SIGN

www.drukkerijhendrickx.nl

Peet Bakx
GRAPHICS

peetbakx.com

Nederlands Drukkerij Museum, Leeuwerik 8 Etten-Leur | www.nederlandsdrukkerijmuseum.eu